

Altaveus d'Infants a les Escoles:
construint espais de diàleg dels infants amb la seva
comunitat educativa per millorar el benestar dels
nens i nenes

Proposta metodològica

institut
infància i
adolescència

Ajuntament
de Barcelona

ALTAVEUS D'INFANTS A LES ESCOLES

**PARLEN ELS NENS I NENES
DE BARCELONA**

L'Institut Infància i Adolescència de Barcelona elabora aquesta proposta metodològica en el marc del programa **Parlen els nens i nenes de Barcelona** per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

Edita:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli

Equip de treball:

Laia Pineda (directora)

Emma Cortés (coordinació disseny del procés i revisió de continguts)

Laura Torrella - Equip SEER (redacció i elaboració de continguts)

Mònica Donellan - Equip SEER (elaboració de continguts)

Clara Presas - Equip SEER (dinamització, recollida de dades i revisió de l'informe)

Adrià Santolalla - Equip SEER (dinamització, recollida de dades i revisió de l'informe)

Laia Curcoll (publicació i comunicació)

Agraïments:

Als infants, els equips de mestres i les famílies de les 13 escoles participants a l'experiència de l'Altaveu d'Infants a les Escoles durant el curs 2023-2024: Escola Cervantes, Escola Guinardó, Escola Heura, Escola Lluís Vives, Escola Mercè Rodoreda, Escola Mireia, Escola Molí de Finestrelles, Escola Poeta Foix, Escola San Francisco, Escola Sant Josep de Gràcia, Escola Santa Teresa de Lisieux, Institut escola Costa i Llobera, Institut-escola El Til·ler.

Barcelona, setembre de 2024

(NOTA: aquest document no ha passat per correcció lingüística)

La manera de citar el present informe serà:

Institut Infància i Adolescència de Barcelona (2024). *Altaveus d'Infants a les Escoles: construint espais de diàleg dels infants amb la seva comunitat educativa per millorar el benestar dels nens i nenes. Proposta metodològica*. IIAB-IM i Ajuntament de Barcelona.

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial – Compartir igual (by-nc-sa) amb finalitat no comercial i amb obra derivada. Es permet copiar i redistribuir el material en qualsevol mitjà i format, sempre que no tingui finalitats comercials; així com remesclar, transformar i crear a partir del material, sempre que es difonguin les creacions amb la mateixa llicència de l'obra original.

Índex

1.	INTRODUCCIÓ	4
2.	PRINCIPIS I METODOLOGIA	6
2.1	PRINCIPIS DEL PROGRAMA “PARLEN ELS NENS I NENES”	6
2.2	METODOLOGIA: EL MODEL ADS	7
2.3	LA INTENCIONALITAT EDUCATIVA DEL PROGRAMA “PARLEN ELS NENS I NENES”	9
3.	ESTRUCTURA I SEQÜÈNCIA I DESCRIPCIÓ DE LES SESSIONS	11
4.	FITXES DESCRIPTIVES DE LES 9 SESSIONS DE TREBALL I ELS DIÀLEGS	14
4.1	MOMENT ZERO: INVITACIÓ AL PROGRAMA “PARLEN ELS NENS I NENES”	14
4.2	SESSIÓ 1. ENS CONSTITUÏM COM A ALTAVEU D’INFANTS	15
4.3	SESSIÓ 2. EL DRET A LA PARTICIPACIÓ	18
4.4	SESSIÓ 3. ORGANITZACIÓ GENERAL DELS DIÀLEGS I PREPARACIÓ DEL DIÀLEG AMB INFANTS	21
4.5	SESSIÓ 4. EL DIÀLEG AMB ELS INFANTS	23
4.6	SESSIÓ 5 I 7. PREPARACIÓ DEL DIÀLEG AMB MESTRES I LES FAMÍLIES.....	27
4.7	SESSIÓ 6 I 8 . EL DIÀLEG AMB L’EQUIP DE MESTRES I LES FAMÍLIES	30
4.8	SESSIÓ 9. VALORACIÓ I TRASPÀS A L’ALTAVEU D’INFANTS DE LA CIUTAT	34
5.	BIBLIOGRAFIA	36

1. Introducció

El programa “Parlen els nens i nenes”

Aquest document detalla la **proposta didàctica i metodològica que s’ha desplegat a les escoles la tercera fase del programa “Parlen els nens i nenes, el benestar de la infància de Barcelona”¹**. En aquesta darrera fase del programa els infants de les escoles han fet d’“altaveu” i han divulgat el contingut de **l’Agenda dels infants** (2a edició), entrant en diàleg amb tota la comunitat educativa (infants, famílies i equip educatiu) per a buscar compromisos d’acció i millorar el benestar dels infants.

A l’Agenda hi ha recollides les demandes i propostes que els mateixos nens i nenes han elaborat en les primeres fases del programa. Aquestes han sorgit després d’un rigorós procés de recerca desenvolupat a les escoles els dos cursos anteriors, a partir de [l’Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància de Barcelona \(EBSIB\) 2021](#) (curs 2021-2022) i els tallers participatius (curs 2022-2023) per co-interpretar els resultats de l’enquesta i elaborar les propostes de millora del seu benestar.

En aquesta darrera fase del programa **es treballa de forma explícita la participació dels nens i nenes perquè puguin exercir el seu dret de ciutadania** i perquè les seves aportacions siguin tingudes en compte en igualtat de condicions que les de les persones adultes.

Els grups Altaveus d’infants a les escoles

Els grups Altaveus d’infants a les escoles s’han constituït amb els **grups-classe de 5è de primària per a contribuir de forma activa en divulgar les 11 demandes de l’Agenda dels infants amb l’objectiu d’incidir i aconseguir millores en les qüestions que els afecten**. En la majoria dels casos, han sigut infants que han participat prèviament a l’enquesta i els tallers del programa.

Els Altaveus d’infants a les escoles **tenen l’encàrrec de compartir el contingut de l’Agenda dels infants i obrir diàlegs²** que puguin donar resposta a les seves demandes, principalment **amb altres infants de l’escola, amb l’equip de mestres i amb les famílies**. Estava previst que **es poguessin reunir** amb altres agents del territori, o tècnics municipals del barri o del districte, si hi havia ocasió, però no ho ha fet cap escola, donat que el propi procés dins del centre educatiu ha ocupat totes les hores disponibles.

Posteriorment a l’experiència d’haver participat en un Altaveu d’Infants en una escola, els **infants que han volgut s’han presentat voluntàriament a formar part de l’Altaveu d’Infants de la Ciutat que funcionarà durant el curs següent³** i que estarà compostat per alumnat de

¹ “Parlen els nens i nenes, el benestar de la infància de Barcelona” és un programa l’Ajuntament de Barcelona desenvolupat per l’Institut Infància i Adolescència de Barcelona, per garantir el dret de la infància d’èsser adequadament escoltada en l’àmbit social i afavorir la seva ciutadania activa, amb orientacions de recerca ètica amb infants. L’objectiu principal del programa és generar coneixement sobre el benestar de la infància vinculat a l’agenda pública per contribuir a millorar polítiques locals i enriquir debats socials. Trobareu tota la informació del programa [aquí](#).

² Aquesta proposta metodològica tan sols detalla les dinàmiques per a la preparació dels diàlegs entre infants i persones adultes, així com el desenvolupament d’aquests diàlegs amb agents la comunitat educativa (infants, mestres i famílies), però es pot aplicar la metodologia a altres espais de participació que l’escola cregui convenient.

³ El [primer Grup Altaveu](#) es va crear a la primera edició del “Parlen els nens i nenes”, i no va incloure els grups Altaveu d’Infants a les Escoles. El curs 23-24 es duen a terme per primera vegada els Altaveus d’Infants a les Escoles, i el curs 2024-2025 es constitueix el segon grup Altaveu d’Infants de la Ciutat.

diferents centres. En aquest cas, l'Altaveu d'Infants de la Ciutat tindrà l'encàrrec de continuar divulgant l'Agenda i **establir els diàlegs amb representants polítics i socials** de la ciutat.

D'ara en endavant s'empraran les sigles AIE per anomenar els Altaveu d'Infants a les escoles, i AIC per referir-nos a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat.

Els Altaveu d'Infants a l'escola durant el curs 2023/2024

Al llarg del curs 2023-24, un total de 470 infants de 13 escoles de tots els districtes de la ciutat de Barcelona han estat acompanyats per un equip de dinamització per afavorir, a part de l'organització de les sessions⁴, una vivència de la participació amb reflexió i vincle amb la comunitat educativa. Com a resultats, més enllà de presentar l'Agenda dels infants en la seva globalitat, els Altaveus d'Infants a les Escoles han obert diàlegs amb la seva comunitat educativa i –el que és encara més rellevant– han arribat a compromisos conjunts per millorar el benestar dels infants.

Concretament s'han realitzat més de 35 diàlegs amb més de 300 persones adultes amb el protagonisme dels infants com agents per millorar el benestar de la infància. Amb valoracions positives per part dels interlocutors (companyes i companys de l'escola, mestres i famílies) i arribant, a més, a compromisos conjunts de millora. Així mateix, els infants participants als Altaveus d'Infants a les Escoles han adquirit una millor perspectiva envers la seva capacitat de participació i ciutadania activa.⁵

Descripció del procés per a la creació i dinamització d'un Altaveu d'Infants a una escola

Per a dur a terme el projecte dels AIE, aquest document explica tot el que s'ha de tenir en compte i detalla la metodologia s'han utilitzat en les sessions d'acompanyament al grup. En ell es detallen els següents aspectes:

- La creació i l'acompanyament de l'Altaveu d'Infants a l'escola en el marc de la globalitat del programa "Parlen els nens i nenes".
- El desenvolupament de les sessions previstes a partir d'unes orientacions metodològiques i organitzatives.
- Perspectiva del desenvolupament socioemocional aplicat al desplegament d'aquesta fase.
- Estratègies per incorporar la participació activa dels infants a l'escola com una pràctica quotidiana més.

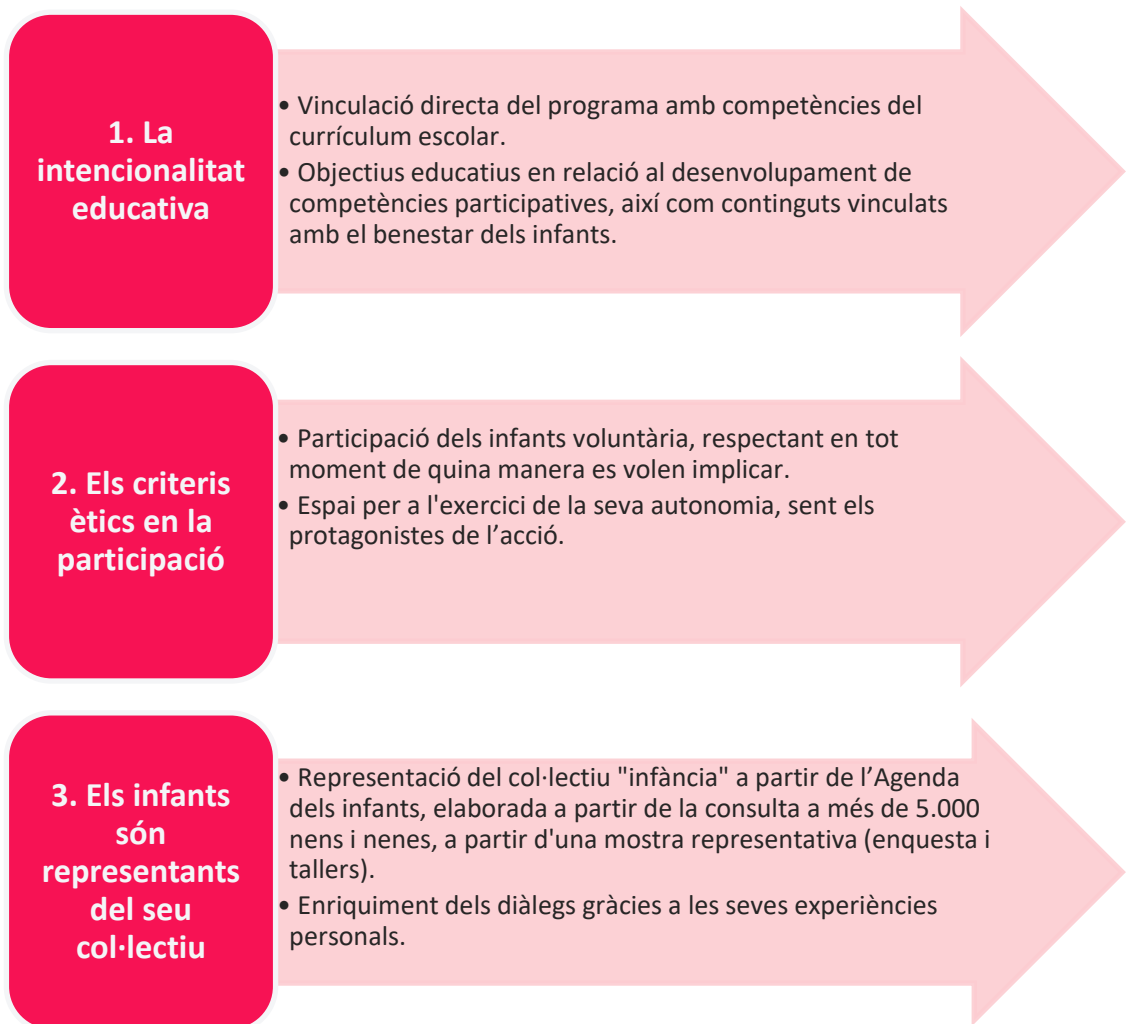
⁴ 10 escoles han estat acompanyades amb un educador/a que ha dinamitzat les 9 sessions del programa i 3 escoles han rebut un acompanyament menys intensiu, amb un suport a l'equip de mestres que ha sigut l'encarregat de desplegar el programa de forma autònoma a la seva escola.

⁵ A la web de l'Institut Infància i adolescència de Barcelona està publicat l'informe de resultats en el que es ecullen tots els aprenentatges extrets de l'experiència de participació dels Altaveus d'Infants a les Escoles. Podeu consultar-ho en aquest [enllaç](#)

2. Principis i metodologia

2.1 Principis del programa “Parlen els nens i nenes”

⁶Aquesta proposta metodològica es sustenta en 3 principis clau del programa:

-
- ⁶ L'Institut Infància i adolescència de Barcelona recull en els següents documents una reflexió aprofundida sobre recerca ètica i també sobre participació de la infància:
 - [Com generem coneixement i fem recerca amb participació ètica amb la infància?](#)
 - [Marc teòric sobre la participació de la infància](#)

2.2 Metodologia: el model ADS

Les 11 demandes que recull l'Agenda estan enfocades a la millora del benestar dels infants, i per tant cal poder **fer dels espais de treball amb el grup un lloc on també s'estigui vetllant per aquest benestar de forma conscient i explícita**. El model d'Acompanyament al Desenvolupament Socioemocional (Model ADS) convida a acompanyar el grup d'infants a:

- 1) Ser conscients del seu propi nivell de benestar. Aprofitar l'oportunitat de parlar d'aspectes prioritaris com els que apareixen a l'Agenda per interpel·lar els nens i les nenes i donar-los l'oportunitat per observar la seva realitat subjectiva.
- 2) Escollir enfocar-se cap al benestar, tant a títol individual com de forma grupal. Adonar-se que tothom vol sentir-se bé, i prendre la decisió de fer el possible per poder sostenir el benestar i transformar el malestar.
- 3) Prendre responsabilitats envers el seu benestar i també el dels altres.

Per poder-ho fer, es proposen **dues estratègies metodològiques principals basades en el model ADS** que promou, a través de la utilització d'una metodologia concreta, el treball de promoció del benestar i la salut emocional.

Primera estratègia: La metodologia VRT (Vivència-reflexió-transferència) ⁷

Es proposa utilitzar la metodologia VRT (vivència - reflexió - transferència), una metodologia activa i vivencial. És important que a l'hora de la implementació es puguin tenir en compte aquests tres moments o fases en les activitats o dinàmiques proposades:

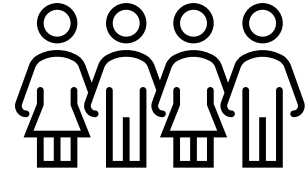
VIVÈNCIA	<ul style="list-style-type: none">• En aquesta fase s'aplica el recurs amb el grup. Es desenvolupen activitats, dinàmiques, jocs... S'ha de poder tenir en compte si el recurs plantejat és adequat per les característiques i necessitats del grup, podent-lo adaptar per garantir el màxim aprofitament.• En la facilitació, s'ha de mantenir l'observació constant, fixant-se especialment en comportaments, actituds i conductes relacionades amb els objectius plantejats que es poden aprofitar en les següents fases.
REFLEXIÓ	<ul style="list-style-type: none">• Aquí s'ofereixen espais per a l'autoobservació, la valoració i l'anàlisi fomentant el pensament crític per extreure aprenentatges de la vivència. L'objectiu és poder donar lloc, en grup, a l'anàlisi d'allò que ha passat i que cadascú ha sentit durant l'activitat.• En la facilitació s'ha d'acompanyar i sostenir allò que s'ha viscut a través de fer preguntes, extraient informació des de les respostes, treballant el no judici i alhora tenint en ment els objectius pedagògics que ens s'han plantejat.
TRANSFERÈNCIA	<ul style="list-style-type: none">• Aquí es tenen en compte els metaobjectius, els aprenentatges que es volen generar. Es fan vincles i connexions entre les conclusions de la vivència i la reflexió i allò que es vol aconseguir individualment o grupalment.• En la facilitació es fan preguntes i s'acompanyen portant les reflexions a l'àmbit personal, fora de l'activitat. Es pot fer al mateix espai de la dinamització i també més enllà de les activitats, per exemple, dies després recuperant les reflexions.

Aquesta metodologia s'ha aplicat en el desenvolupament de les activitats de l'Altaveu d'Infants a l'escola donant indicacions per a acompanyar el grup en les tres fases (vivència - reflexió - transferència), amb eines concretes per a cada una.

⁷ Podeu aprofundir en la metodologia a través [d'aquest enllaç](#). Font pròpia Equip SEER.

Segona estratègia: La facilitació de grups

L'equip de mestres tenen un ampli coneixement en la dinamització del grup d'alumnes, però en aquest apartat volem posar èmfasi en la necessitat d'adoptar de forma conscient un rol de facilitador/a del grup per promoure el protagonisme dels infants.

Facilitar implica estar al servei del grup per donar-los suport en la organització, sostenir les emocions que sorgeixen en el procés, aprofitar-les per a generar aprenentatges, i paral·lelament permetre que s'organitzi i prengui decisions de forma autònoma.

El projecte té una clara intencionalitat educativa i per tant no s'ha de descuidar l'atenció integral dels infants, posant especial èmfasi a la dimensió emocional dels nens i nenes. Per això, el paper de l'educador/a en l'acompanyament del grup és fonamental per poder atendre les necessitats, inquietuds i conflictes que puguin aparèixer, tots ells aspectes que també formen part del procés d'aprenentatge.

Decàleg per la facilitació de grups⁸

- 1) **Mantenir una actitud d'acompanyament**, sostenint i col·laborant en el desenvolupament personal de l'alumnat i en aquells aspectes organitzatius que els permetin sentir-se més segurs. Posa en valor les habilitats socials i emocionals per augmentar les possibilitats adquirir-les i posar-les en pràctica.
- 2) **Prendre consciència des d'on s'acompanya**. Planteja quines són les emocions i les creences o pensaments que hi ha darrere del comportament del facilitador per acompanyar de forma responsable.
- 3) **Utilitzar la pedagogia de la pregunta** per ajudar a indagar i aprofundir sobre el que s'està treballant, partint d'allò que l'alumnat fa, pensa i sent.
- 4) **Promoure l'essència del lleure**, que té en compte elements com el sentiment de llibertat, el desenvolupament integral, el descans i la diversió.
- 5) **Fes de les activitats una oportunitat participativa**. Afavorir el sentiment de pertinença al grup i d'identificació amb els seus iguals. I encara més quan el projecte que es desenvolupa busca activar aquesta participació!
- 6) **Observar de forma conscient**. Buscar informació que ajudi a detectar necessitats. Fixar-se, especialment, en les relacions, el benestar i els canals de comunicació.
- 7) **Fer del benestar el clima d'aula**, sostenint les vivències per a aconseguir que tothom pugui viure des del benestar, i l'acompanyant també.
- 8) **Cuidar l'ambient emocional**. La presència de la persona que facilita és protectora, des d'aquest rol es pots acompanyar l'alumnat ajudant-lo a transitar les seves emocions. Cal procurar un clima de grup que afavoreixi que els infants es respectin, es donin suport i s'acceptin.
- 9) **Proporcionar espais de suport mutu**. Contribuir a fer que els nens i nenes s'ajudin els uns als altres, especialment als qui més ho necessiten, cuidant l'acceptació mútua.
- 10) **Crear vincles**, tant entre els mateixos infants com entre els infants i les persones adultes, i amb els espais del centre. Les relacions han de ser saludables, ajudant a reparar-les quan no ho siguin i promovent que n'apareguin de noves o enfortint les existents.

⁸ Elaboració pròpia Equip SEER.

2.3 La intencionalitat educativa del programa “Parlen els nens i nenes”

Els grups Altaveu d’Infants es vinculen amb l’actual currículum escolar de l’educació primària i participar en el projecte contribueix a avançar-lo. La implementació d’un Altaveu d’Infants a l’escola i la participació l’Altaveu d’Infants de la ciutat dona resposta al desenvolupament de quatre competències transversals específiques incloses en la Competència Ciutadana (CC), la Competència Emprenedora (CE) i en la Competència personal, social i d’aprendre a aprendre (CPSAA).⁹

En el següent quadre es detallen les competències específiques i els criteris d’avaluació propis¹⁰ de 5è i 6è en les què incideix el programa:

COMPETÈNCIA CIUTADANA (CC) ¹¹	
<u>Competència específica:</u> CC2. Participar en activitats comunitàries, en la presa de decisions i la resolució dels conflictes de forma dialogada i respectuosa amb els procediments democràtics en el marc de la Unió Europea, de l’ordenament jurídic de l’Estat espanyol i Catalunya, dels drets humans i de l’infant, i del valor de la diversitat i l’assoliment de la igualtat de gènere, la cohesió social i els objectius de desenvolupament sostenible.	<u>Criteris d’avaluació:</u> - 2.2. Participar activament en la comunitat escolar, la vida social i l’entorn assumint responsabilitats, establint acords i presentant propostes de millora de la vida al centre, des de l’exercici dels principis democràtics, que emanen dels drets humans i els drets dels infants i de les minories.
CC3. Reflexionar i dialogar sobre valors i problemes ètics d’actualitat , comprenent la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l’entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació i violència —incloent-hi la violència masclista, LGTBI-fòbica, racista o capacitista— o fonamentalisme ideològic	- 3.1. Pronunciar-se críticament aportant els arguments pertinents, actuant a favor d’actituds d’equitat, igualtat de gènere i conductes no sexistes, analitzant i contrastant diferents models en la nostra societat, i desmantant estereotips i rols en tots els àmbits.
CC4. Identificar les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l’entorn i iniciar-se en l’adopció d’hàbits de vida sostenibles , per contribuir a la conservació de la biodiversitat des d’una perspectiva tant local com global.	- 4.2. Participar en la construcció de models de convivència i d’organització social sostenibles en el temps basats en la cooperació, la cura i la protecció de l’entorn i el respecte a les persones.
COMPETÈNCIA EMPRENEDORA (CE) ¹²	
<u>Competència específica:</u> CE1. Reconèixer necessitats i reptes a afrontar i elaborar idees originals	<u>Criteris d’avaluació:</u> - 1.1. Analitzar de manera crítica les necessitats o reptes de l’entorn proper de forma dialògica i

⁹ Generalitat de Catalunya (2022) Currículum d’educació primària. Departament Educació.

¹⁰ <https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/primaria/curriculum-175-2022/>

¹¹ https://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/Competencies_CC.pdf

¹² https://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/Competencies_CE.pdf

utilitzant destreses creatives i prenent consciència de les conseqüències i efectes que les idees puguin provocar en l'entorn per proposar solucions valuoses que responguin a les necessitats detectades.	<p>participativa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.2. Elaborar solucions creatives i originals, saber-les argumentar i generar-ne de noves a partir del diàleg i fent ús de tècniques creatives.
COMPETÈNCIA PERSONAL, SOCIAL I D'APRENDRE A APRENDRE (CPSAA)¹³	
<u>Competència específica:</u> CPSAA 2. Conèixer els riscos més rellevants per a la salut i començar a adoptar hàbits saludables per al seu benestar físic i mental.	<u>Criteris d'avaluació:</u> <ul style="list-style-type: none"> - 2.1. Aplicar propostes raonades de millora d'hàbits personals i col·lectius de vida saludable en situacions del context educatiu, valorant la importància del benestar físic i emocional. - 2.2. Mostrar criteri per defensar el valor de les activitats o hàbits de l'entorn més proper que promouen la salut física, emocional i mental enfront de les que la poden perjudicar, valorant els efectes que poden tenir a curt i llarg termini.
CPSAA 3. Reconèixer i respectar les emocions i experiències dels altres, participar activament en el treball en grup, assumir les responsabilitats individuals assignades i utilitzar estratègies cooperatives dirigides a la consecució d'objectius compartits.	<ul style="list-style-type: none"> - CPSAA 3. Reconèixer i respectar les emocions i experiències dels altres, participar activament en el treball en grup, assumir les responsabilitats individuals assignades i utilitzar estratègies cooperatives dirigides a la consecució d'objectius compartits. - 3.2. Aplicar estratègies de treball cooperatiu, acceptant les responsabilitats dels diferents rols i reconeixent la diversitat i el valor de les aportacions de les altres persones.
CPSAA 4. Reconèixer el valor de l'esforç i la dedicació personal per a la millora de l'aprenentatge i adoptar posicions crítiques quan es produeixen processos de reflexió guiats.	<ul style="list-style-type: none"> - 4.2. Enfrontar-se autònomament als reptes d'aprenentatge en les situacions d'aula amb perseverança, esforç i responsabilitat demanant ajuda, si cal, després de cercar diverses solucions. - 4.3. Iniciar-se en l'ús d'algunes estratègies del pensament crític qüestionant posicions, idees, decisions, opinions... en moments d'aula amb una actitud oberta, de diàleg i de respecte.
CPSAA 5. Planificar objectius a curt termini, utilitzar estratègies d'aprenentatge autoregulat i participar en processos d'autoavaluació i coavaluació, reconeixent les limitacions i sabent buscar ajuda en el procés de construcció de coneixement.	<ul style="list-style-type: none"> - 5.2. Planificar accions amb bastides per enfrontar-se als reptes d'aprenentatge proposats fent servir processos de metacognició. - 5.4. Fer servir, amb suport si escau, instruments i estratègies d'autoavaluació i coavaluació, en processos d'autoregulació de l'aprenentatge.

¹³ https://xtec.gencat.cat/web/.content/curriculum/Competencies_CPSAA.pdf

3. Estructura i seqüència i descripció de les sessions

L'Altaveu d'Infants a l'escola s'ha desenvolupat a partir de 9 sessions de treball

Per tal de descriure sessió s'han preparat les fitxes de sessió, preparades per imprimir, en cas de necessitat, que inclouen:

- **Títol** de la sessió i numeració
- **Objectius** que ens han de permetre observar què han assolit els infants un cop feta la sessió.
- **Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió**: contingut que fonamenta què es treballa a la sessió. No necessàriament és contingut que els infants necessitin rebre, però sí necessari per qui facilita la sessió.
- **Descripció**: resum de què es treballarà i metodologia.
- **Estructura** de la sessió: guió de les activitats i temporització.
- **Material** del conjunt d'activitats proposades.
- **Durada** global de la sessió.

En el document detallat per al professorat i els educadors i educadores de suport s'han elaborat fitxes per a cada activitat proposada en les sessions, en el contingut d'aquest document no s'inclou aquesta documentació perquè s'ha considerat massa detallada i específica¹⁴. En aquest detalla s'inclou el **Codi de l'activitat** que permet identificar a quina sessió i moment de la sessió corresponent. Així com el material, la temporització i la **Descripció de la proposta**, explicada en les tres fases de la metodologia VRT: **Vivència**: descripció de què cal fer per realitzar l'activitat, incloent quines premisses donar al grup, què explicar, quines propostes fer. **Reflexió i connexió amb els objectius**: eines per a recollir el que ha passat en la dinàmica proposada amb el grup, generant reflexions que afavoreixin l'aprenentatge i permetin la metacognició. **Transferència i ampliació dels aprenentatges**: eines que permeten anar més enllà de la proposta, per connectar els continguts amb el projecte "Parlen els nens i nenes" i amb els seus objectius generals.

¹⁴ En cas d'interès es pot sol·licitar el detall d'aquestes activitats a l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona.

La seqüència de les 9 sessions de l'AIE és la següent:

MOMENT 0	SESSIÓ 1	SESSIÓ 2	SESSIÓ 3	SESSIÓ 4	SESSIÓ 5	SESSIÓ 6	SESSIÓ 7	SESSIÓ 8	SESSIÓ 9
Introducció al programa	Sessions de constitució		Preparació del diàleg amb infants	Diàleg infants	Preparació del diàleg amb mestres	Diàleg mestres	Preparació del diàleg amb famílies	Diàleg famílies	Cloenda
Presentació del programa i dels seus objectius.	Presentació i reflexió sobre el benestar i treball per conèixer i connectar amb les demandes de l'Agenda.	Procés de selecció sobre els temes que prioritzen els infants.	Facilitació de dinàmiques i activitats per preparar el diàleg dirigit a infants.	Acompanyament en la implementació del diàleg.	Facilitació de dinàmiques i activitats per preparar el diàleg dirigit a mestres.	Acompanyament en la implementació del diàleg.	Facilitació de dinàmiques i activitats per preparar el diàleg dirigit a famílies.	Acompanyament en la implementació del diàleg.	Tancament de l'AIE i transició a l'AIC

A les escoles de dues línies, cada grup classe farà un dels dos diàlegs amb persones adultes, i en lloc de 9 sessions cada grup en farà 7.

Per a desenvolupar aquestes 9 sessions, s'han proposat diferents activitats per a poder acompanyar el grup en el desenvolupament del programa. **Són proposades que es poden adaptar si es considera que és millor utilitzar altres dinàmiques per assolir els objectius plantejats.**

La proposta organitzativa de les sessions varia una mica en el cas que l'escola tingui una línia o dues, així com si la organització del centre no és per grup-classe, sinó per comunitats (petits, mitjans i grans)¹⁵. El més important és que hi sigui present l'alumnat de 10 i 11 anys i que el centre educatiu adapti el format a les seves necessitats.

- Si l'AIE és una escola d'una línia, el grup-classe participa en els 3 diàlegs.
- Si l'AIE és una escola de dues línies, cada grup-classe participa en 2 diàlegs: un amb altres infants i un amb persones adultes, o bé l'equip de mestres o bé les famílies. En aquest cas es redueixen el nombre de sessions totals de cada grup que en faran 7, en comptes de 9.

Descripció de les sessions

<i>Moment zero: invitació a participar del programa</i>	Presentació del projecte i del propòsit del mateix. Inclou tres actuacions: 1) presentar el programa "Parlen els nens i nenes" i convidar-los a participar de la 3a fase del programa 2) <i>Fer arribar la carta informativa a les famílies</i> 3) <i>passar als infants un breu qüestionari previ.</i>
<i>Sessions de constitució (Sessió 1 i 2)</i>	Connexió del grup amb el propòsit del projecte i implicar-lo en el seu paper de representació de l'Agenda dels Infants. <ul style="list-style-type: none"> • Sessió 1: es connecten als infants amb els temes de l'Agenda dels infants i amb el bagatge previ del programa (enquesta i tallers) perquè sàpiguen d'on ve.

¹⁵ La proposta organitzativa s'ha realitzat pensant en format grups-aula, una o dues línies.

	<ul style="list-style-type: none"> • Sessió 2: es continua treballant l'Agenda i es posa èmfasi en el dret a la participació. Es fa un primer esbós de l'organització dels diàlegs. Es comença a introduir la proposta de formar part de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat¹⁶.
<i>Sessions de preparació dels diàlegs (Sessió 3, 5, 7)</i>	<p>Preparar la intervenció perquè els diàlegs es desenvolupin amb fluïdesa i els infants puguin participar-hi des de la seguretat i la confiança, gaudint del projecte.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Espais funcionals: repartiment de tasques i funcions, escollir demandes a treballar en cada diàleg, 2 o 3 màxim per diàleg. ✓ Lideratge dels propis infants, que han de tenir la veu en com volen organitzar-se. ✓ Flexibilitat en el disseny, per poder prioritzar l'apoderament dels infants. ✓ Aterren les idees de la Agenda a la seva realitat. Pensen en quines propostes i idees són rellevants per a la seva escola o per ells i elles quan parlen amb les famílies¹⁷.
<i>Sessions de diàleg (sessió 4, 6 i 8)</i>	<p>Obrir espais de conversa amb la comunitat educativa per transmetre les demandes de l'Agenda i recollir compromisos.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Es realitzen 3 diàlegs: amb infants, amb famílies i amb docents. ✓ Aquesta proposta metodològica suggereix com dur-los a terme, però és clau que cada AIE trobi la seva manera de divulgar l'Agenda i aconseguir compromisos d'implicació per part dels diferents agents, que pot ser diferent a la proposada.
<i>Sessió de valoració i traspàs a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat.</i>	<p>Concloure aquesta primera fase de l'Altaveu d'Infants a l'escola i punt de partida per a la identificació dels nens i nenes que volen participar de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Valoració i celebració del procés viscut. ✓ Propostes de continuïtat dels compromisos presos en els diàlegs. ✓ Recollir quins infants volen participar en l'Altaveu d'Infants de la Ciutat i explicar els propers passos.

¹⁶ La informació sobre el desenvolupament de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat es farà arribar a les escoles mitjançant reunions i documents complementaris que s'enviaran al centre educatiu. Ja que és una fase del projecte que es dinamitza externament.

¹⁷ Un cop pensat pensades les demandes que volen compartir cal que seleccionin les idees o n'elaborin de noves pensant en el que es necessita a la seva escola o el que li volen demanar a les famílies.

4. Fitxes descriptives de les 9 sessions de treball i els diàlegs

4.1 Moment zero: invitació al programa “Parlen els nens i nenes”

Abans de l'inici de l'Altaveu d'Infants a l'escola, és necessari realitzar 3 passos clau:

1. **Trobar el millor moment per explicar breument als infants que aviat començarà la 3a fase del programa “Parlen els nens i nenes”** (que va començar amb una enquesta a 5000 infants, i posteriorment es van fer uns tallers participatius per definir les demandes, propostes i idees de l'Agenda). Que la 3a fase consisteix en la creació d'un Altaveu d'Infants a l'escola perquè ells mateixos expliquin l'Agenda dels infants a l'escola i la seva comunitat educativa i busquin compromisos per tal que es duguin a terme alguna de les propostes i idees. Que el programa “Parlen els nens i nenes” és promogut per l'Ajuntament de Barcelona i desenvolupat per l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona

En el cas de les escoles acompanyades per l'IIAB, també s'explica que vindran persones de fora l'escola per dinamitzar les sessions. En el cas de les escoles autònomes amb suports, que seran els mateixos mestres qui dinamitzaran les sessions.

2. **Fer arribar la carta informativa a les famílies**, sobre la participació al programa entregant-la als infants en aquest moment o a través dels mitjans electrònics de l'escola.
3. **Demanar als infants que responguin el qüestionari previ**. Per tal de poder tenir en compte el punt de partida dels infants i després valorar els aprenentatges de formar part de l'Altaveu d'Infants a l'escola, des de l'IIAB s'ha demanat als infants que responguin un formulari online d'uns 20-30 minuts de durada. Poden respondre'l en un moment compartit, amb la guia del mestre per respondre als seus dubtes de comprensió lectora, però sense indicar-los què haurien de respondre. És important fer-ho abans de la 1a sessió de constitució com a Altaveu d'Infants a l'escola. En aquest qüestionari es pregunta als infants sobre el seu coneixement en relació als Drets dels infants, sobre el seu dret a la participació o quina és la seva perspectiva sobre la participació dels infants i al voltant de l'escolta adulta. Finalment se'ls pregunta sobre la seva experiència: en quins espais identifiquen que participen amb la seva opinió o que donin algun exemple de com participen a l'escola.

4.2 Sessió 1. Ens constituïm com a Altaveu d'Infants

Objectius de la sessió:

- Motivar als infants a participar del programa
- Apoderar-los per a liderar la iniciativa, ser proactius i prendre el protagonisme en tots els moments del procés.
- Connectar-los amb els temes de l'Agenda dels infants i el concepte de benestar, perquè s'hi vinculin de forma personal a la vegada que entenen que son de tots els nens i nenes de la ciutat.
- Responsabilitzar-se del projecte identificant clarament el seu rol i valorant la seva transcendència per l'escola i per la ciutat.

Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió:

[L'Agenda dels infants](#) és un document que recull 11 demandes globals per millorar el benestar dels infants, amb 30 propostes que impliquen a tota la comunitat) en base a 106 idees dirigides a agents específics (Ajuntament, escoles, famílies, infants i societat/mitjans) Aquest document és resultat de l'enquesta realitzada en la Fase 1 i del treball d'interpretació i formulació de propostes realitzat en la Fase 2 del programa Parlen els nens i nenes.

Aquesta segona edició de l'Agenda dels infants ha estat construïda a partir de les respostes de 5000 nens i nenes de 8 a 11 anys de 58 escoles de la ciutat de Barcelona (enquesta EBSIB 2021) i les propostes de 2.000 infants de 30 escoles de Barcelona (tallers participatius de retorn i co-interpretació de resultats, durant el curs 2022/2023) i per tant representa a tots els infants de la ciutat.

És clau tenir en compte aquesta idea de representació durant el projecte, perquè en els diàlegs es puguin explicar idees que són precisament extretes del conjunt d'infants, i separar-les d'intervencions fetes des de l'experiència personal subjectiva de l'infant en aquell moment.

Les 11 demandes de l'Agenda son:

1. Cuidar la nostra vida amb la **família**.
2. Fer equip per acabar amb el **bullying**.
3. Tenir cura de la nostra **seguretat** i no permetre cap violència contra els infants.
4. Més **ajuda** emocional i menys pressió sobre com hem de ser.
5. Més ajuda per utilitzar les **pantalles** amb seguretat i per no enganxar-nos-hi.
6. Més **temps** lliure per jugar i fer les coses que ens agraden.
7. Una **ciutat** amable amb la infància on poder jugar i fer vida a l'aire lliure.
8. Escoltar les nostres opinions i poder **participar** en les decisions que ens afecten.
9. Que tothom tingui el que necessita, comprar menys coses innecessàries i **compartir** més.
10. Cuidar la nostra vida a l'**escola**, més enllà de l'aprenentatge.
11. Cuidar el **planeta** i que hi hagi igualtat entre totes les persones.

1. CUIDAR LA NOSTRA VIDA AMB LA FAMÍLIA

2. FER EQUIP PER ACABAR AMB EL BULLYING

3. TENIR CURA DE LA NOSTRA SEGURETAT I NO PERMETRE CAP VIOLÈNCIA CONTRA ELS INFANTS

4. MÉS AJUDA EMOCIONAL I MENYS PRESSIÓ SOBRE COM HEM DE SER

5. MÉS AJUDA PER UTILITZAR LES PANTALLES AMB SEGURETAT I PER NO ENGANXAR-NOS-HI

6. MÉS TEMPS LLIBRE PER JUGAR I FER LES COSES QUE ENS AGRADEN

7. UNA CIUTAT AMABLE AMB LA INFANCIA ON PODER JUGAR I FER VIDA A L'AIRE LLIBRE

8. ESCOLTAR LES NOSTRES OPINIONS I PODER PARTICIPAR EN LES DECISIONS QUE ENS AFECTEN

9. QUE TOT HOM TINGUI EL QUE NECESSITA, COMPRAR MENYS COSES INNECESSÀRIES I COMPARTIR MÉS

10. CUIDAR LA NOSTRA VIDA A L'ESCOLA, MÉS ENLLÀ DE L'APRENTATGE

11. CUIDAR EL PLANETA I QUE HI HAGI IGUALTAT ENTRE TOTES LES PERSONES

Font: Pòster Agenda dels Infants. Institut Infància i Adolescència de Barcelona i Ajuntament de Barcelona

L'Agenda dels infants (2a edició) es va presentar oficialment en un acte oficial amb la tinenta d'alcaldia Maria Eugènia Gay i al comissionat de Polítiques d'Infància, Javier Rodríguez en motiu del Dia internacional dels drets dels infants, el 21 de novembre del 2023. Aquest document és l'eina central de treball durant el desenvolupament de tot el projecte. Es pot descarregar en [aquest enllaç](#).

En la primera edició dels grups Altaveu d'Infants a les escoles hi van participar com a mínim una escola de cada districte de la ciutat, fent el mateix que els nens i nenes del teu grup, fins un total de 13 centres a tota la ciutat.

Podeu trobar en els següents enllaços el material de l'Agenda dels infants per descarregar:

- [Agenda dels infants, versió de lectura fàcil](#)
- [Pòster de l'Agenda dels infants](#)
- [Vídeo de presentació de l'Agenda dels infants](#)

En aquesta primera sessió es comencen a donar responsabilitats a alguns/es alumnes relacionades amb els diàlegs. És important tenir en compte dos aspectes:

- a) La participació infantil entesa com un procés en què l'infant és capaç, responsable i líder, per tant a les persones adultes els toca permetre que puguin prendre decisions. Des d'aquesta mirada, en el moment en què hagin de prendre responsabilitats (decidir quines persones fan de representats i s'impliquen d'una forma més intensa) s'ha de partir de la confiança en què podran repartir aquests rols.
- b) La igualtat d'oportunitats, tenint en compte que poden haver-hi infants que, per condicions personals i/o socioculturals no creguin en les seves capacitats, la qual cosa pot afectar al rol que adoptin en el projecte. El docent que acompanya aquest procés ha de vetllar doncs perquè es fomenti la participació igualitària i l'apoderament d'infants que, sense acompanyament, podrien quedar en un segon pla.

Descripció de la metodologia:

Aquesta és la primera sessió de l'AIE, de manera que ens enfoquem a connectar el grup amb el propòsit del projecte, donant a conèixer l'Agenda dels infants i generar un clima de confiança.

Cal explicitar molt bé per què necessitem que s'impliquin en el projecte, què esperem d'ells i elles i per què son tan importants. A més, es deixa clar que els atorguem un rol de lideratge del procés amb tot el nostre suport.

Cal promoure el vincle entre l'alumnat i les 11 demandes de l'Agenda dels infants per a millorar el seu benestar, ajudant-los a comprendre en què els interpel·len per tal que les puguin sentir properes a la seva realitat, i no només paraules d'un document aliè.

Estructura de la sessió:

- Activitat 1 – Presentació del projecte (10min):

Es fa un repàs dels processos viscuts fins al moment (enquesta i tallers) i s'explica breument, a mode de recordatori, el programa "Parlen els nens i nenes", amb l'ajuda de suport gràfic que ho faciliti.

S'explica el propòsit, què els demanem que facin i per què és tant important, que té a veure amb el dret a la participació (que abordarem a la següent sessió) i la importància de la seva implicació al projecte.

- Activitat 2 – Centrament (10min):

S'introdueixen les demandes de l'Agenda dels infants a través d'una petita dinàmica. Aquesta ha de servir per afavorir una predisposició positiva del grup i alhora començar a parlar de temes que apareixen a l'Agenda sense, encara, anomenar ni les demandes ni l'Agenda pròpiament, deixant la seva presentació per l'espai de reflexió i transferència d'aquesta activitat.

Aprofitem el joc proposat per, també, compartir la importància de la participació dels infants, no només en l'activitat sinó en el conjunt del projecte.

- Activitat 3 – Els temes de l'Agenda dels infants (35min):

Coneixem les 11 demandes, a continuació, distribuïm la classe en quatre o cinc grups

d'infants i cada un d'aquests escull una demanda que li motivi especialment, assegurant que són diferents entre els grups, en la que es fa un treball de coneixença i reflexió sobre el tema, i es deixen recollides les idees clau en un full.

Si hi ha temps, poden fer el mateix treball amb una altra demanda, procurant que cap altre grup l'hagi treballat ja.

➤ Activitat 4 – Tancament (5min):

Obrim una roda de paraula final per compartir i tancar la sessió. Cada voluntari explica perquè és important el tema i a qui creuen que és més important compartir-lo (infants, mestres o famílies), deixant-ho reflectit a la pissarra.

4.3 Sessió 2. El dret a la participació

Objectius de la sessió:

- Reconèixer el projecte com un projecte de participació dins del centre i de retruc a la ciutat.
- Conèixer el dret a la participació en el marc de la Convenció sobre els Drets de l'Infant i per tant l'existència d'altres drets.
- Continuar aprofundint en les demandes de l'Agenda dels infants.
- Introduir la continuïtat del programa amb l'Altaveu d'Infants de la Ciutat.

Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió:

La Convenció sobre els Drets dels Infants és un acord internacional aprovat per les Nacions Unides el 20 de novembre del 1989, que reconeix la importància de vetllar per l'atenció a les necessitats i drets específics de la infantesa i obliga als estats a prendre mesures a favor dels seus interessos. Un dels quatre eixos bàsics de la Convenció és el de la participació dels infants, el fet de tenir veu en les decisions que els afecten i respectar les seves opinions.

La implementació d'un Altaveu d'Infants a l'escola dona resposta a l'exercici d'aquest dret. Part dels objectius complementaris del projecte, doncs, és poder acompanyar les escoles a introduir eines de participació infantil que puguin romandre més enllà d'una experiència concreta, formant part del projecte del centre.

Quan acabi la fase dels AIX, els infants podran participar a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat. Aquesta última fase del programa serà na oportunitat de que aquesta participació tingui un impacte en les polítiques de la ciutat que afecten als infants.¹⁸. Els infants que hi participaran provindran de diversos centres educatius i de tots els districtes de la ciutat i en aquest cas, entomaran el repte de fer d'altaveu de les demandes de l'Agenda dels infants entrant en diàleg amb els diferents representants polítics i institucionals de Barcelona:

¹⁸ Podeu saber-ne més aquí: <https://institutinfancia.cat/noticies/barcelona-constitueix-laltaveu-dinfants-de-la-ciutat/> i aquí: <https://institutinfancia.cat/projectes/altaveu-dinfants-els-nens-i-nenes-de-barcelona-prenen-la-paraula/>

- El govern municipal: Alcalde/essa i regidors/es
- Els grups polítics municipals representats en el ple
- El Consell de Ciutat
- El Consell Municipal de Benestar Social
- El Consell educatiu municipal
- L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva
- Etc.

En aquesta sessió es comença a introduir aquesta informació sobre l'existència de l'Altaveu d'Infants de la ciutat, però sobretot ha sigut l'espai on començar a organitzar els diàlegs que s'establiran amb infants, mestres i famílies de l'escola.

Per a poder donar al grup una visió global d'aquests diàlegs prèviament els equips educatius del centre han decidit quin tipus de format serien els diàlegs, amb l'AFA, en una reunió de famílies? Amb tot el Claustre? Amb un representants d'equip de mestres, amb els infants delegats de tots els cursos? Només amb les aules de 6è, etc. Cada escola ha triat el format que mes li encaixava.

Es decideixi el que es decideixi i sigui quin sigui el format, la finalitat és que en acabar cada diàleg les persones participants agafin un compromís de retorn sobre el que s'ha parlat al diàleg. Un compromís que permeti evidenciar que la participació dels nens i nenes té incidència en els seu entorn.

Respecte els infants Altaveu la proposta ha sigut que es facin tants petits grups com diàlegs, de manera que cada infant ha participat de forma activa en un diàleg, tenint-hi un paper específic, amb unes funcions i responsabilitats. Amb això, en cada diàleg hi hagut una part del grup d'infants que s'ha encarregat del desenvolupament del conjunt del diàleg, i altres infants que hi ha estat presents amb un rol més secundari, intervenint de forma espontània en el moment de conversa. Sempre s'ha respectat quan algun infant no ha volgut parlar en veu alta, i per tant s'ha implicat en el diàleg d'una altra manera, per exemple passant les diapositives del PPT.

Descripció:

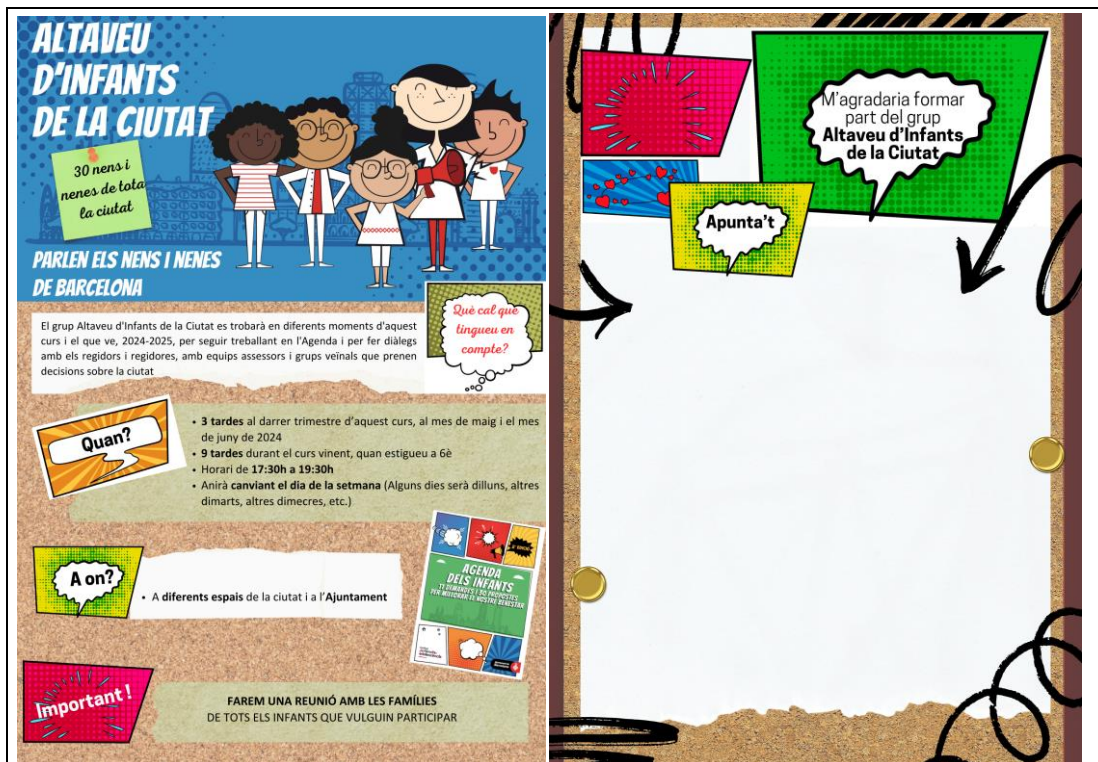
En aquesta sessió es reflexiona sobre la participació dels infants per tal de poder construir un imaginari compartit sobre el que vol dir participar i la seva importància, així com tenir clar que participar és un Dret.

S'ha introduït que qui vulgui podrà apuntar-se per formar part de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat que es constituirà a finals del curs vigent i funcionarà tot el curs següent. Per tal de que els alumnes interessats es puguin inscriure, es penjarà un pòster a l'aula per tal de que es vagin apuntant¹⁹.

Es dona espai per continuar amb el treball iniciat a la sessió 1, donant temps per compartir les conclusions a les quals es va arribar a la sessió anterior i connectar-ho amb el contingut de l'Agenda dels infants.

Es comencen a decidir aspectes d'organització dels diàlegs per encaminar les sessions de preparació.

¹⁹ Un cop finalitzat el procés dels grups Altaveu d'infants a les escoles, s'inicia la fase d'Altaveu d'infants de ciutat en la que se seleccionaran els infants que el conformaran. Per a fer la selecció les famílies hauran d'haver confirmat prèviament l'interès de que l'infant participi la conformitat de la família per a que ho faci.

Pòster informatiu per als infants i espai per apuntar-se l'Altaveu d'Infants de Ciutat

Estructura de la sessió:

- Activitat 1: roda inicial de connexió amb el projecte (20 minuts)

Es proposa una roda de paraula inicial on cada infant ha de compartir: Com estic amb el projecte? Aquesta premissa ens ha de permetre veure el nivell de motivació del grup i aprofitar les seves aportacions per aclarir objectius, millorar la comprensió del projecte, etc.

Tanquem la roda inicial parlant de la participació, explicant que aquesta és un dret dels infants i que el projecte que estan començant pretén donar-los aquest espai. Posem èmfasi en explicar de nou què són els diàlegs i com aquests són espais de participació amb impacte a la comunitat educativa.

També introduïm aquí l'explicació de l'Altaveu d'Infants de la Ciutat, serà la primera informació que els infants tindran sobre aquesta iniciativa, així que l'objectiu és que sàpiguen que els Altaveus d'Infants a les escoles tindran continuïtat el curs següent a través d'aquest nou organisme. Expliquem també que més endavant els demanarem qui en voldria formar part.²⁰

- Activitat 2: reconexió amb l'Agenda dels infants (25min)

Donem continuïtat a la dinàmica dels temes de l'Agenda, de la sessió anterior, on els infants repartits en grups van començar a connectar amb alguna de les demandes. En aquesta ocasió, es demana que recuperin els fulls d'apunts on van anotar el que van parlar per grupets sobre les diferents demandes, i es fa una lectura. Després de cada un, deixem un torn obert perquè la resta d'infants pugui sumar idees a allò que hi ha sortit, i finalment es projecta a la pissarra la demanda de l'Agenda per fer una connexió entre allò que recull

²⁰ El projecte AIE, té sentit encara que no es desplegui la fase d'Altaveu d'Infants de la Ciutat.

l'Agenda i el que s'ha parlat.

- Activitat 3: primera estructura dels diàlegs (15 minuts)

Es comença a organitzar els diàlegs, explicitant que en cada un es parlaran de les demandes que ells i elles vulguin, tot i que preferiblement no han de ser més de 2 o 3 per poder tenir temps de preparar-les i de comunicar-les. Es fa doncs, una primera distribució de les demandes que s'han treballat entre els diàlegs, i una proposta d'organització dels infants en tres grups, un encarregat de cada diàleg.

4.4 Sessió 3. Organització general dels diàlegs i preparació del diàleg amb infants

Objectius de la sessió:

- Implicar-se en la organització dels diàlegs.
- Conèixer en profunditat els temes que hauran de presentar i sobre els que hauran d'obrir diàleg amb els infants.
- Tenir estratègies i seguretat per a afrontar el diàleg.

Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió:

En la preparació dels diàlegs, es parteix de la informació de l'Agenda dels infants. Aquesta segueix una estructura igual en totes les demandes. Veureu que:

- ➔ Cada demanda té associada una dada rellevant dels resultats de l'enquesta i dues o tres propostes.
 - ➔ Cada proposta té dues o tres idees de com aconseguir dur-les a terme.
 - ➔ Aquestes idees van dirigides a algun dels agents principals implicats en el benestar dels infants: la família, l'escola, l'Ajuntament, els mateixos infants i altres agents com poden ser veïns i veïnes o mitjans de comunicació).

Al diàleg amb infants s'han presentat les idees pels infants, al diàleg de famílies les idees de famílies i les idees per l'escola al professorat.

Amb aquest exemple es pot veure la informació que han de transmetre²¹:

DEMANDA 1: Cuidar la nostra vida amb la família

PROPOSTA 1. Cuidar la família perquè sigui un espai on ens estimem i respectem

Ajudar els nens i nenes que no tenen família o que la seva família no els pot cuidar bé. (AJUNTAMENT)

Tenir cura de totes les persones de la família i estimar-les a totes igual, sense favoritismes i sense que ens deixin sols. (FAMÍLIES)

Confiar en les nostres famílies i fer-los cas. (INFANTS)

²¹ Recorda que tens tota la informació complerta de cada demanda a l'Agenda dels infants i a la resta de documents que s'han compartit anteriorment.

PROPOSTA 2. Que les nostres famílies puguin estar més temps amb nosaltres

Regular les hores de feina, perquè les persones adultes de la nostra família puguin plegar abans, no hagin de treballar els caps de setmana i tinguin més vacances. (AJUNTAMENT)

Aconseguir que les famílies cobrin més diners per no haver de treballar tantes hores. (AJUNTAMENT)

Donar importància a les estones per compartir moments i dedicar-nos més temps. (FAMÍLIES)

PROPOSTA 3. Més espais i més oportunitats per passar-nos-ho bé amb la família

Organitzar més festes, concerts i tallers per a totes les famílies de la ciutat. (AJUNTAMENT)

Reservar espais perquè, de tant en tant, les famílies puguin entrar a l'escola per veure com treballem i estar junts. (ESCOLES)

Jugar més amb nosaltres i fer més coses divertides conjuntament. (FAMÍLIES)

Fer més coses divertides tots junts, si cal ajudant les nostres famílies perquè tinguin més temps lliure i puguin estar amb nosaltres. (INFANTS)

Es molt important garantir que entenen el contingut que han de presentar. Per fer-ho, hem incentivat a fer aportacions personals o exemples, aprofitant el treball que han fet en les sessions 1 i 2. Aquests també es poden traslladar als propis diàlegs, però és fonamental que, quan ho facin, quedi clar sempre si estan parlant com a representants o si estan compartint quelcom de forma subjectiva (per exemple poden dir, *a mi m'agrada molt anar de vacances al càmping amb els meus pares*, però no poden dir, *a tots els nens els hi agrada anar de vacances al càmping amb els seus pares*)²² per tal de no desvirtuar la representativitat de tot el que es diu.

Una part rellevant per al desenvolupament dels diàlegs ha sigut que els infants de l'escola, aterraven les idees a la seva pròpia escola i en donaven de noves

Descripció:

Partint del format de cada diàleg que s'haurà decidit prèviament i la distribució de temes que es va fer en la sessió 2 es treballa la preparació del diàleg amb els infants, oferint un espai de comprensió i preparació de les diferents demandes per a poder-les explicar i donant un rol clar a les diferents parts durant el diàleg.

Podeu veure la sessió següent on hi ha una escaleta del diàleg, per fer-vos una idea de quin és el desenvolupament que s'espera d'aquest espai i que us ajudi a acabar de preparar el grup.

Estructura de la sessió:

- Activitat 1: Preparació del diàleg amb els infants (40 min)

Es prepara el diàleg separant l'AIE, per una banda un grup que serà qui liderarà el diàleg, i per altra banda en tants grups com demandes es treballaran en el diàleg, és a dir es divideix

²² Aquest aspecte és molt rellevant per a poder diferenciar bé el rol de representants, però a la vegada també l'oportunitat i necessitat de compartir vivències personals.

l'aula en 3 o 4 grups.

El grup que lidera el diàleg amb els infants s'organitza per tal de distribuir quina informació donarà cadascú: explicar el projecte Parlen els nens i nenes, explicar què és l'Agenda dels infants i explicar la o les demandes decidides. Se'ls facilita els textos ja escrits, que practiquen tot llegint, però també buscant que els compreguin i que els puguin explicar amb les seves pròpies paraules, sense necessitat de llegir tota l'estona

A la resta d'infants els demanarem que preparin preguntes i respostes que poden sortir sobre cada demanda, perquè puguin assumir un rol de suport en el moment de preguntes. La formulació de les preguntes ha d'ajudar a que surtin acords concrets del diàleg.²³

Tan en el grup que lidera com en el que prepara preguntes per a dinamitzar la part de diàleg i torn obert de paraules, poden pensar idees concretes que proposen ells i elles per a la seva escola.

➤ Activitat 2: Assaig general del diàleg amb els infants (20 minuts)

El grup de representants que seran els encarregats de parlar presenten els temes i fan un assaig general del seu paper durant el diàleg, davant la resta de l'AIE.

En aquest moment es pot recordar quin és el rol que tindran la resta d'infants que no parlaran inicialment, perquè tothom tingui clar el seu paper i revisar que estigui tot a punt.

NOTA: Aquest sistema de preparar els serà el mateix en la preparació de tots els altres diàlegs. Si s'opta per una organització igual en tots, en cada preparació es poden treballar aspectes de millora mantenint els grups o aprofitar perquè parlin altres infants i/o perquè els infants puguin canviar de tema a treballar.

4.5 Sessió 4. El diàleg amb els infants

Objectius de la sessió:

- Compartir el contingut de l'Agenda amb els infants de l'escola.
- Recollir idees de com treballar les demandes.

Què has de saber per dinamitzar aquesta activitat:

Cada centre ha decidit una manera o altra d'organitzar-ho . Sigui com sigui el format de diàleg escollit, s'han seguir les següents recomanacions:

- 1) Tenir cura els detalls de l'espai per a donar-li rellevància al moment. Posar una gerra i gots d'aigua, que la sala estigui acollidora. Fer que l'entorn sigui especial per a donar un missatge de la importància de l'acte.
- 2) Preveure uns temps flexibles i amb marge, també en l'estona d'abans i després del diàleg, per cuidar el procés i poder acompanyar les vivències dels infants.
- 3) Recordar que, de tot el AIE, tindran un paper actiu el petit grup encarregat d'aquest diàleg. Dona lloc, però, a la feina de tot el grup. *"Gràcies a haver treballat en equip"*

²³ En la descripció del desenvolupament del diàleg, a la sessió 4, es donen algunes idees al respecte.

s'ha pogut preparar tot''.

- 4) . Tenir en compte que els infants que reben el diàleg també els impacte la participació en el procés i el seu o la seva mestre ha guardat espais per a poder conversar amb ells i elles sobre els dubtes que han sorgit i reflexions que han aflorat un cop acabat el diàleg. S'ha traslladat això al tutor o tutora corresponent perquè tinguin algun espai previ i/o, sobretot, posterior.

El rol del/la mestre/a que acompanya el diàleg:

Durant el diàleg ha tingut una actitud d'acompanyament cap als infants tenint en compte , els principis de la facilitació de grups (apartat 2.2) i els següents aspectes:

- Confiar en el potencial dels infants i en la preparació que ja han fet.
- Estar present, fent contacte visual amb qui estigui parlant per donar un missatge de suport.
- Connectar-se a la confiança: allò que un senti es reflecteix en la forma d'estar amb els infants.
- Si la gestió del grup ha sigut complexa, acompanyar el AIE a repartir torns de paraula, però procurant fer-ho a partir de donar eines a l'infant que se n'encarrega, més que des d'assumir aquest paper.
- Donar suport en les transicions entre els diferents moments del diàleg (presentació de l'Agenda, explicació de demanda, preguntes...).
- Fixar-se en el contingut del diàleg. Surten aspectes interessants a seguir treballant amb els infants en un altre moment!
- Si el grup d'infants que rep aquest diàleg necessita suport per assimilar el que s'ha treballat o per poder donar lloc a aspectes que els hagin tocat. S'ha informat al seu tutor/a perquè pugui acompanyar-ho posteriorment.
- Si encara s'ha de fer algun diàleg després d'aquest, s'ha aprofitat per a recollir aspectes de millora de cara al següent.

Estructura general del diàleg :

1. Introducció (per part del docent): què farem i perquè, que esperem de la sessió.
2. Presentació marc general ("Parlen els nens i nenes" i l'Agenda).
3. Presentació de les demandes: demanda concreta, explicació de la dada estadística i idees pensades per a la seva escola adreçades als infants .
4. Torn obert de preguntes i comentaris dels assistents després de cada demanda (vigilant que no se'ns en vagi el temps), si n'hi ha.
5. En cas que no s'obri diàleg, es llencen les preguntes preparades.
6. Moment de diàleg final.
7. L'Altaveu d'Infants demana un compromís que agafaran els infants respecte a millorar en les demandes.
8. Comiat del diàleg i graïment per la participació.²⁴

²⁴ Veure Annex 14

Desenvolupament orientatiu de la sessió:

Les temporitzacions que es proposen a continuació són orientatives i s'han adaptat en cada cas, segons la disponibilitat temporal real per fer el diàleg i a les casuístiques que sorgeixin en la pròpia conversa.

- ➔ Abans del diàleg, assegurar que els tutors i tutores del(s) grup(s) d'infants que rebran el diàleg n'estan ben assabentats i estan preparats/des. Assegurar que hi ha una aula preparada, que té pantalla/projector, que l'ordinador està encès i funciona correctament. Preparar la presentació de diapositives.
- ➔ 20-30min: anar a buscar l'AIE, testar com estan, facilitar algun recurs per rebaixar els nervis o la inseguretat si n'hi ha. Demanar si necessiten quelcom, assegurar que tenen el que necessiten pel diàleg (fulls d'apunts, etc.). Acompanyar-los a l'aula on es farà el diàleg (si n'és una altra a la que ja estan).
 - S'ha vetllat perquè els infants que no són encarregats de liderar el diàleg, però que si que hi assisteixen contribueixin a mantenir un clima adequat, mantenint silenci i col·laborant en el manteniment d'un ambient d'ordre, escolta i respecte. Abans de començar se'ls recorda que ells podran aportar en el moment final .

Inici del diàleg:

- ➔ 2min: el/la facilitador/a o docent fa la introducció al diàleg. Agraeix a tothom l'assistència, recorda que estan a punt de començar el diàleg per presentar l'Agenda dels infants i fes una breu explicació de com anirà:
 - Primer els infants exposaran,
 - Després hi haurà un espai per preguntes, reflexions, etc. Convidar a estar molt atents/es per aquí poder intervenir.
- ➔ 3min: un infant presenta l'AIE, explicant que estan participant del Parlen els nens i nenes. Un altre infant pot explicar el programa Parlen els nens i nenes:
 - *La nostra escola participa en el Programa Parlen els nens i nenes de l'Ajuntament, que vol divulgar l'Agenda dels infants. Per fer aquesta Agenda, es va fer una enquesta a 5000 nens i nenes i els van preguntar com estam. L'any següent es van fer uns tallers en què es va preguntar què podríem fer per estar millor. D'aquests tallers va sortir una agenda amb propostes per millorar el nostre benestar i ara us les volem explicar perquè els adults ens escolteu i feu alguna de les coses que us demanem, perquè tots els nens i nenes estiguem millor.*
 - Es dona pas al vídeo²⁵
- ➔ 3min: es visualitza el vídeo i un infant explica que l'AIE ha escollit unes demandes concretes que els interessa poder parlar amb els nens i nenes d'aquest grup. S'anomena el títol de les demandes.
- ➔ 4min (per demanda): Amb l'ajuda de la diapositiva de cada demanda,
 - Un infant llegeix la demanda

²⁵ Vídeo de l'Agenda i del programa Parlen: <https://www.youtube.com/watch?v=GS1uyrJPoCI&t=116s>

- Un infant explica que aquest tema és important perquè... (llegeix la dada estadística)
- Un infant explica que tenen algunes idees de coses que els nens i nenes poden fer per estar millor. Es llegeixen les idees dirigides als infants.
- ➔ 10-15min: Es proposa un torn obert de preguntes o comentaris dels assistents després de cada demanda. En cas que no s'obri diàleg, es llencen les preguntes preparades.
 - Sabíeu que aquest tema és important per nosaltres? Teniu algun dubte del que hem explicat? Us sembla possible fer alguna de les idees que hem dit? En teniu d'altres?
 - És moment de poder explicar aspectes personals d'aquella demanda, d'aportar les reflexions que la resta de l'AIE ha fet, etc. En aquest moment, tots els infants poden participar-hi.
- ➔ 5min: Moment final del diàleg. Un infant demana que els nens i nenes que han estat escoltant puguin comprometre's a fer alguna de les idees que han sortit, o alguna altra que se'ls acudeixi. Explica que poden pensar-s'ho, però que els facin un retorn de quin és aquest compromís. Això ho poden fer per exemple escrivint-los una carta, o enviant algun portaveu a la seva aula per explicar-ho.
 - El/la facilitador/a o docent agraeix a tothom la participació, assegura que no queden dubtes i valora si cal explicar o recalcar res més, i finalment dona per acabat el diàleg.
 - Es pot proposar una foto final amb tots els infants a mode de comiat i celebració de l'esdeveniment.
- ➔ 5min: recollida. Un cop acabat el diàleg, tingues un espai (pot ser breu) de trobada amb l'AIE. Demana com s'han sentit, recull les seves sensacions i valida tot el que surti. Reconeix i agraeix el paper de cadascú i emplaça el grup a la següent sessió per seguir treballant, animant-los a observar quins aprenentatges poden fer d'aquesta primera experiència! Genera un ambient de celebració i posa valor en el tot el que s'ha aconseguit, sense jutjar si és molt o poc.

Durada: *La durada marcada del diàleg és d'1h, però és orientativa, la prioritat és ser flexibles amb el que sorgeixi en el diàleg.

4.6 Sessió 5 i 7. Preparació del diàleg amb mestres i les famílies

Objectius de la sessió:

- Ser crítics amb el funcionament i resultats de l'anterior diàleg²⁶, analitzant si s'han assolit els objectius i què ha funcionat i què no, des de la dimensió organitzativa i la dimensió emocional.
- Identificar els aprenentatges fets fins al moment.
- Conèixer en profunditat els temes que hauran de presentar i sobre els que hauran d'obrir diàleg.
- Tenir estratègies i seguretat per a afrontar el diàleg.

Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió:

En la sessió 2 ja s'han decidit aspectes que tenen a veure amb el desenvolupament del diàleg amb l'equip de mestres . Així doncs, es parteix d'aquesta informació per avançar més àgilment en la preparació.

- El format de grup de mestres i/o famílies amb qui es tindrà el diàleg (el claustre sencer, un grup reduït, etc.).
- Quins temes es parlaran en aquest diàleg.
- Quins infants lideraran el diàleg.

Si aquest no és el primer diàleg, podeu valorar com ha estat l'experiència viscuda en l'anterior diàleg. Aquest moment és una eina fonamental per a l'aprenentatge. Es busca un aprenentatge per a preparar un nou diàleg de la forma més òptima. Així doncs, és clau demanar als infants fer una mirada crítica al funcionament del diàleg anterior, extraient conclusions que siguin ajustades a la realitat del nou diàleg (amb canvis de format, d'interlocutors, etc.).

Abans d'iniciar aquesta activitat cal tenir en compte el contingut explicat en la sessió 3 (punt "[Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió](#)").

Per ajudar els centres a tenir clar en quin moment del projecte es troben, s'ha elaborat una infografia per explicar al claustre i a les famílies el procés que s'està seguint i per assegurar que teniu clars els següents passos. S'ha proposat penjar a la sala de mestres i al tauler d'anuncis del centre i fer arribar a l'equip directiu perquè també sigui partícip del projecte.

²⁶ Segons l'ordre d'aquesta proposta metodològica el diàleg anterior és el realitzat diàleg amb els infants, però per qüestions organitzatives de cada centre pot ser que l'ordre dels diàlegs sigui diferent. De totes maneres, fer primerament el diàleg amb infants és una bona forma d'entrenar i preparar-se per afrontar els diàlegs amb les persones adultes.

PARLEN ELS NENS I NENES

COSES A TENIR EN COMPTE A LES ESCOLES

QUÈ HEM FET FINS ARA?

- Ens hem consolidat com a grup Altaveu a l'escola (infants de 5è) i hem presentat l'Agenda a l'Ajuntament de Barcelona.
- Hem fet diàlegs amb algunes classes de l'escola per exposar les demandes dels infants de la ciutat.

Els grups-classe que han escoltat el grup Altaveu d'Infants estan treballant per a decidir quines accions poden fer ells i quin compromís agafen.

EN QUIN PUNT ENS TROBEM?

SEGÜENTS PASSOS:

El grup Altaveu de 5è realitzarà un diàleg amb el **CLAUSTRE** i un altre amb **FAMÍLIES**.

Què cal que l'escola tingui en compte?

- La direcció del centre és l'encarregada de convocar el claustre i les famílies.
- El/la **facilitador/a** del diàleg serà al centre 15 minuts abans per tal d'atendre allò que sigui necessari.
- Cal que hi hagi una aula preparada amb cadires per tothom i un projector.
- Els primers 10 minuts el/la **facilitador/a**, sense el grup d'infants, situarà els participants (mestres o famílies) en l'objectiu de la sessió i en què s'espera d'ells/es.

DIRECCIÓ:

- Pensar amb l'equip de mestres quin compromís poden agafar per donar resposta a alguna de les demandes de l'Agenda. Cal escriure el compromís en el qüestionari en línia que us hem fet arribar.
- Vetllar per a que les famílies facin el mateix: pensar en un compromís i respondre el qüestionari.
- Vetllar perquè la resta d'infants de l'escola que ja coneixen les demandes de l'Agenda facin arribar el seu compromís al grup Altaveu.

QUÈ CAL FER UN COP ACABATS ELS DIÀLEGS?

ALTAVEU D'INFANTS: TUTORS/ES DE 5È:

- Ens aniria bé que animeu als infants del vostre grup a pensar si voldran formar part del grup Altaveu d'infants de la ciutat de Barcelona. A les classes penjarem un cartell per tal que els nens i nenes que ho desitgin es puguin apuntar.
- Farem una darrera sessió perquè els nens i nenes rebin els compromisos (de part del claustre, les famílies i els altres infants) i per valorar la feina feta i començar la nova etapa de grup Altaveu d'Infants de la Ciutat.

ALTAVEUS D'INFANTS A LES ESCOLES

PARLEN ELS NENS I NENES DE BARCELONA

Descripció:

S'inicia aquesta sessió analitzant el funcionament i resultats del primer diàleg, així com el paper dels infants i de com s'han sentit. A la primera part es valora i identifica propostes de millora per preparar el nou diàleg.

L'esquema de l'activitat segueix el mateix funcionament que la preparació del diàleg amb els infants. Es generarà un espai de treball en grups per a elaborar el material necessari pel diàleg, i finalment es farà un assaig general perquè tots els infants tinguin clar el seu paper.

Estructura de la sessió:

➤ **Activitat 1. Valoració del diàleg anterior (10min)**

Es dona un espai de reconeixement i celebració pel diàleg anterior a través d'un petit discurs introductori, i es recullen alguns aspectes que es creguin importants per a revisar en la preparació d'aquest nou diàleg amb l'equip de mestres, a través d'una roda de paraula entre els infants participants del diàleg anterior.

➤ **Activitat 2: Preparació del diàleg amb l'equip de mestres i o les famílies (30 min)**

Es prepara el diàleg separant l'AIE en tants grups com demandes treballaran, més un que s'encarregarà de liderar el diàleg (segons l'organització que ja es va establir a la sessió 2). És a dir, es divideix l'aula en 3 o 4 grups.

El grup encarregat del diàleg amb l'equip de mestres s'organitza per tal de compartir tota la informació necessària: explicar el projecte Parlen els nens i nenes, explicar què és l'Agenda dels infants i explicar les demandes decidides i les propostes.

A la resta d'infants se'ls demana que preparin preguntes i respostes que poden sortir sobre cada demanda, perquè puguin assumir un rol de suport en el moment de preguntes. La formulació de les preguntes ha d'ajudar a que surtin acords concrets del diàleg.²⁷

En aquesta preparació és molt important que, si no han sortit abans, el grup pensi en idees concretes per la seva escola i que pensin en com els afecta a ells i elles el tema que volen exposar. En els diàlegs amb el claustre, sobretot, el professorat sovint ha tingut interès, no tant per les idees genèriques de l'Agenda, sinó per les específiques que es poden dur a terme al seu centre. En el cas de les famílies també, però sobretot conversant de les experiències personals que viuen a les seves cases.

➤ **Activitat 3: Assaig general del diàleg amb l'equip de mestres o les famílies (20 min)**

El grup de representants que s'encarregarà de presentar els temes al diàleg amb l'equip de mestres o amb les famílies fa un assaig general del seu paper durant el diàleg davant la resta de l'AIE.

En aquest moment es pot recordar quin és el rol que tindran la resta d'infants que no parlaran inicialment perquè tothom tingui clar el seu paper i revisar que estigui tot a punt.

NOTA: Aquest sistema de preparar és el mateix en la preparació de tots els altres diàlegs. Si s'ha optat per una organització igual en tots, en cada preparació s'ha treballat aspectes de millora mantenint els grups o aprofitar perquè parlin altres infants i/o perquè els infants puguin canviar de tema a treballar.

²⁷ En la descripció del desenvolupament del diàleg, a la sessió 6, es donen algunes idees al respecte.

4.7 Sessió 6 i 8 . El diàleg amb l'equip de mestres i les famílies

Objectius de la sessió:

- Compartir el contingut de l'Agenda dels Infants amb l'equip de mestres de l'escola i amb les famílies.
- Recollir idees de com treballar les demandes.

Què has de saber per dinamitzar aquesta activitat:

Cada centre ha decidit organitzar-ho d'una forma o una altra però s'han tingut en compte les següents indicacions:

- 1) Pel que fa al professorat s'ha demanat que en un claustre previ on s'expliqui l'AIE i el diàleg que els infants tindran amb l'equip de mestres , es comparteixin les següents idees clau per afavorir el bon desenvolupament del diàleg.
 - a. Estar presents durant el diàleg: mantenir una escolta activa, el contacte visual i predisposició al que sorgeixi.
 - b. Evitar actituds i comentaris que empetiteixin els infants: usar un llenguatge senzill però no infantil, respondre a les qüestions del diàleg sense voler fer més del que toca, si hi ha algun infant que es bloqueja mantenir la calma i esperar amb paciència, sense intervenir (el docent referent ja podrà fer aquest paper), etc.
 - c. Aprofitar el projecte per generar en l'escola un moviment estimulante per als infants, a través de donar lloc a espais de participació real. Per tant, estar disposats/des, com a mínim, a la revisió i el canvi.
- 2) Així com les indicacions recollides en el diàleg amb infants: cuidar els detalls de l'espai per a donar-li rellevància al moment. Preveure uns temps flexibles i amb marge, abans i després del diàleg, per cuidar el procés i poder acompanyar les vivències dels infants, etc.
- 3) Per garantir un espai de reflexió de l'equip de mestres i de les famílies i facilitar el procés d'arribar a un compromís, s'ha dissenyat una enquesta en un formulari en línia que el claustre i les famílies han omplert (un sol cop per a l'equip de mestres i un per a les famílies, és col·lectiu i no individual). En ell s'ha demanat la seva valoració del diàleg i a què es comprometen. Indicant que es traslladaran aquests compromisos a l'alumnat.

El rol del mestre que acompanya el diàleg:

Durant el diàleg se li ha demanat una actitud d'acompanyament cap als infants. Pots tenir present les idees explicades al punt 1.1.2. Metodologia (Segona estratègia: facilitació de grups), i també els aspectes recollits en el diàleg amb infants.

Rol de les persones adultes que participen en el diàleg. Quan escoltar no és només la paraula

És molt important garantir que les persones adultes que participen en el diàleg entenen quin rol han de tenir i què els hi demanem. És per això que 10 minuts abans d'iniciar el

diàleg se'ls hi ha facilitat la següent informació, amb aquest text compartit:

La implementació d'un Altaveu d'Infants a l'escola porta implícita la creació d'espais de trobada entre infants i persones adultes: el diàleg amb els i les metres i el diàleg amb les famílies. Aquests són moments de gran rellevància en el projecte: els infants de l'Altaveu d'Infants posen en joc el seu paper de representants i d'experts en l'Agenda dels infants, en comparteixen el contingut i busquen una retroalimentació per part de les persones adultes presents en el diàleg.

Perquè això sigui possible, és clau la teva actitud en relació als infants. Et convidem a, abans d'arribar a aquest espai de diàleg, puguis reflexionar breument sobre aquesta qüestió.

Dona't un moment d'autoobservació...

- *Quin to de veu utilitzes quan et dirigeixes als nens i nenes? És diferent que amb una persona adulta?*
- *Quan escoltes un infant, on poses la teva atenció? Al contingut (allò que t'està explicant), a si "ho fa bé" o no, a com està ell/a... En aquest diàleg, on creus que l'infant necessita que posis la teva atenció?*
- *Estàs preparat/da per estar present, aquí i ara?*

Tingues en compte algunes idees clau:

- *Pel que fa a aquest diàleg, els infants són experts en els temes que et presentaran. S'han preparat per poder-te'ls explicar. Escolta'ls com a tals.*
- *Escolta amb atenció el contingut d'allò que l'Altaveu d'Infants està explicant i fes preguntes o aportacions sobre tot allò que creguis que pot sumar. Vine a aprendre!*
- *Ajuda'ls, amb les teves aportacions, a generar un clima proper i de confiança. Pots aprofitar els moments previs a començar per saludar-los i mostrar interès.*
- *Hi ha com a mínim una persona adulta que estarà acompanyant els nens i nenes de l'Altaveu d'Infants en el seu rol, no cal que et preocupis ni t'ocupis d'això.*
- *Posa atenció al teu llenguatge corporal i expressió del teu rostre durant l'escolta per mostrar-te físicament disponible, interessat/da i amb escolta plena: aquesta forma de comunicació té un impacte gran en la confiança i la sensació de seguretat de qui parla. Somriu, pren notes d'allò que et sembli interessant, i evita mirar el mòbil i parlar amb algun altre adult mentre duri l'espai.*
- *Posa atenció en com tanques les aportacions al diàleg de cada infant i si fas o no retorn. Pots fer un punt de reconeixement a la seva intervenció, però evita al màxim caure en fer retorns buits del tipus "ho has fet molt bé". Millor busca posar de relleu alguna de les parts més destacades de la seva aportació. Parafrasejar alguna de les coses que ha dit pot ser d'ajuda.*
- *Tot i que pots fer preguntes d'aclariment, avui són ells i elles qui porten les preguntes, i tu i les altres persones adultes qui podeu respondre-les. No cal que avui busquis fer-los reflexionar i aprendre, això ja està passant en el procés del conjunt del projecte.*
- *Tingues en compte que el que es vol és establir un diàleg horitzontal amb l'objectiu que quan finalitzi la trobada penseu que podeu fer vosaltres com a persones adultes per tirar endavant alguna de les propostes que us han presentat.*

Per sobre de tot, gaudeix de l'estona. Gràcies per la teva disponibilitat i escolta!

Estructura del diàleg:

1. Introducció (per part del docent): què farem i perquè, què esperem de la sessió.
2. Presentació del marc general (“Parlen els nens i nenes” i l’Agenda).
3. Presentació de les demandes: demanda concreta, explicació de la dada estadística i idees adreçades a l’escola o a les famílies
4. Torn obert de preguntes i comentaris dels assistents després de cada demanda (vigilant que no se’ns en vagi el temps), si n’hi ha.
5. En cas que no s’obri diàleg, es llencen les preguntes preparades.
6. Moment de diàleg final.
7. L’Altaveu d’Infants demana que l’equip de mestres o bé les famílies agafin un compromís respecte a millorar en les demandes presentades.
8. Comiat del diàleg i agraïment per la participació.²⁸

Desenvolupament orientatiu de la sessió:

- ➔ Abans del diàleg, assegurar que el claustre i les famílies estan ben assabentades del diàleg (dia, hora i lloc). Assegurar que hi ha una aula preparada, que té pantalla/projector, que l’ordinador està encès i funciona correctament. Preparar la presentació de diapositives. Parlar amb algú de l’equip directiu perquè sigui ell/a qui faci una introducció a la sessió de cara al claustre i les famílies.
- ➔ 20-30min: anar a buscar l’AIE, testar com estan, facilitar algun recurs per rebaixar els nervis o la inseguretat si n’hi ha. Demanar si necessiten quelcom, assegurar que tenen el que necessiten pel diàleg (fulls d’apunts, etc.).
 - La resta d’infants han de contribuir a mantenir un clima adequat, mantenint silenci i col·laborant en el manteniment d’un ambient d’ordre, escolta i respecte, però que en el moment de les preguntes i de dir la seva opinió ho podran fer (es tracta d’un diàleg).
- ➔ 10min: Mentre els infants de l’AIE acaben de preparar-se amb el seu tutor/a, un referent adult ha parlat amb el claustre o les famílies. En aquest moment es dona a cada persona adulta una còpia del text sobre el que esperem d’ells i elles reforçant aquestes dues idees.
 - què és l’espai del diàleg i el rol que es necessita que tinguin les persones adultes per a l’èxit del projecte
 - que l’expectativa és que el diàleg tingui una repercussió real a l’escola i en les famílies. És a dir, que sigui una experiència de participació real, amb la complicitat i suport de l’equip educatiu i dels pares i mares.
- ➔ Acompanyar l’AIE a l’aula on es farà el diàleg (si n’és una altra a la que ja estan), o esperar-los si és que el tutor/a pot fer aquest acompanyament.
- ➔ 2min: el/la facilitador/a o docent fa la introducció al diàleg. Agraeix a tothom l’assistència, recorda que estan a punt de començar el diàleg per presentar l’Agenda dels infants i fes una breu explicació de com anirà:
 - Primer els infants exposaran,

²⁸ Consultar l’annex 10, “Estratègies i formats per a fer el retorn dels compromisos establerts en els diàlegs”.

- Després hi haurà un espai per preguntes, reflexions, etc. Convidar a estar molt atents/es per aquí poder intervenir.
- ➔ 3min: un infant presenta l'AIE, explicant que estan participant del Parlen els nens i nenes. Un altre infant pot explicar el programa Parlen els nens i nenes tal com han fet en el diàleg amb els infants
- ➔ 3min: es visualitza el vídeo i un infant explica que l'AIE ha escollit unes demandes concretes que els interessa poder parlar amb l'equip de mestres o amb les famílies. S'anomena el títol de les demandes.
- ➔ 4min (per demanda): amb l'ajuda de les diapositives es comparteix, com es va fer en el diàleg amb infants, la informació de cada demanda.
- ➔ 10-15min: Es proposa un torn obert de preguntes o comentaris de les persones adultes assistents al diàleg després de cada demanda. En cas que no s'obri diàleg, els infants lencen les preguntes preparades.
 - Sabíeu que aquest tema és important per nosaltres? Teniu algun dubte del que hem explicat? Us sembla possible fer alguna de les idees que hem dit? En teniu d'altres?
 - És moment de poder explicar aspectes personals d'aquella demanda, d'aportar les reflexions que la resta de l'AIE ha fet, etc. En aquest moment, tots els infants poden participar-hi.
- ➔ 5min: Moment final del diàleg. Un infant demana que l'equip de mestres o les famílies es comprometin a fer alguna de les idees que han sortit, o alguna altra que se'ls acudeixi. Explica que poden pensar-s'ho, però que els facin un retorn de quin és aquest compromís contestant un qüestionari en línia.
 - El/la facilitador/a o docent agraeix a tothom la participació, assegura que no queden dubtes i valora si cal explicar o recalcar res més, i finalment dona per acabat el diàleg.
 - Es torna a explicar als docents i les famílies que rebran el formulari per recollir el seu compromís.
 - Es pot proposar una foto final amb tots els participants a mode de comiat i celebració de l'esdeveniment.
- ➔ 5min: recollida. Un cop acabat el diàleg, s'ha dedicat un espai breu de trobada amb l'AIE. Es demana com s'han sentit, es recull les seves sensacions i es valida tot el que surti. Es reconeix i agraeix el paper de cadascú i s'emplaça el grup a la següent sessió per seguir treballant, animant-los a observar quins aprenentatges poden fer d'aquesta experiència! Es genera un ambient de celebració i es posa valor tot el que s'ha aconseguit, sense jutjar si és molt o poc.

4.8 Sessió 9. Valoració i traspàs a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat

Objectius de la sessió:

- Reconèixer els aprenentatges i celebrar el procés de treball durant l'AIE.
- Obrir la porta a continuar a través de participar a l'AIC.
- Reflexionar sobre la possibilitat d'incorporar o seguir aprofitant espais de participació activa dels infants a l'escola com una pràctica quotidiana més.

Què has de saber per dinamitzar aquesta sessió:

Com s'explica a l'inici de la proposta metodològica i al contingut de la Sessió 2, la fase final del "Parlen els nens i nenes" desemboca en la creació de l'Altaveu d'Infants a la Ciutat (AIC), un òrgan que es configura amb infants que han participat en algun dels AIE, i que agafen l'encàrrec de continuar divulgar l'Agenda dels infants i establir diàlegs, en aquest cas, amb representants polítics i socials de la ciutat de Barcelona.

- El govern municipal: Alcalde/essa i regidors/es
- Els grups polítics municipals representats en el ple
- El Consell de Ciutat
- El Consell Municipal de Benestar Social
- El Consell educatiu municipal
- L'Acord Ciutadà per una Barcelona Inclusiva
- Etc.

L'AIC té una especial transcendència perquè porta la participació infantil a un nivell social destacable, amb capacitat de promoure canvis en iniciatives municipals, tot i que el seu impacte final dependrà de la voluntat política.

El [primer Altaveu d'Infants de la Ciutat es va crear ja a la primera edició del programa](#), "Parlen els nens i nenes", format per trenta infants de Barcelona, i es va repetir l'experiència [en la segona edició](#), en què aquest Altaveu d'Infants de la Ciutat ja va estar format per infants que prèviament havien estat en els Altaveus d'Infants de les seves escoles.

Per tal de poder configurar de nou aquest grup, en aquesta sessió final de l'AIE es promou la última fase del programa, incentivant a la participació, i es recull el full amb els infants que estan interessats en formar-hi part per tal de realitzar posteriorment el procés necessari per a crear el grup.

Les indicacions específiques es fan arribar a l'escola un cop acabada aquesta sessió

Però més enllà de la possible implicació d'algun infant a l'AIC, el projecte de participació a l'escola no acaba aquí. L'experiència d'haver dut a terme un Altaveu d'Infants a l'escola ha de poder servir per qüestionar quin lloc té la participació infantil al centre. Així doncs, aquesta última sessió és el moment per demanar al grup quina projecció volen tenir com a òrgan de participació al centre i sobretot quin seguiment fan de les propostes que han sortit dels diàlegs.

En aquesta sessió es veu l'impacte cap a la comunitat educativa dels diàlegs, perquè es llegeixen els retorns dels compromisos que s'han pres com a resultats dels diferents diàlegs i que s'han recollit en els qüestionaris on-line. Per poder-ho fer, hem assegurat prèviament

que els hem rebut. Si en alguna ocasió el retorn ha estat de forma oral, hem escrit breument el resultat d'aquella comunicació per poder-hi fer referència.

Hem dinamitzat amb els infants una dinàmica de reflexió i valoració.

Per últim, i un cop finalitzada la sessió, hem demanat als infants que omplint de nou, un qüestionari, o han fet amb l'equip de mestres, el mateix dia o els dies següents. En aquest qüestionari es tornen a fer el mateix tipus de preguntes que en el qüestionari inicial per tal de veure com ha canviat el seu coneixement i percepció després de participar en el procés.

Els resultats d'aquestes dades es poden consultar en [l'informe de resultats de l'Altaveu d'Infants a les Escoles.](#)

Descripció:

És important que en tots els projectes hi hagi un moment d'obertura i que també es doni espai per al tancament, encara que es puguin obrir noves portes a continuació. En aquest cas, aquesta sessió dona lloc a aquest punt de clausura, però obre dues portes clares, per una banda a que cada escola pugui seguir aprofitant la inclusió d'un projecte de participació infantil com és l'AIE, de manera que es segueixin donant espai per a la seva implicació. Per altra banda, amb la finalització formal de l'AIE dona lloc a l'Altaveu d'Infants de la Ciutat, de manera que aquells infants que estiguin més interessats puguin seguir implicats amb l'Agenda amb una perspectiva més global.

També aquest espai ens serveix per donar consciència dels aprenentatges fets (metacognició) per tal d'afavorir la seva consolidació

Per la dinàmica de valoració projectem a la pissarra/pantalla la imatge d'una diana en la que veurem diferents nivells d'impacte del projecte, i anirem passant del més individual (jo), al més col·lectiu o general, demanant que, en cada un, els infants vagin reflexionant sobre què han après. En els nivells que corresponguin als diàlegs que s'han tingut, a més, és el moment per fer una lectura dels compromisos que sabem que s'han agafat.

Mentre es repassen els diferents agents hem compartit els compromisos que han agafat. De les respostes que van donant, es recullen en alguns post-its agrupant idees, i s'enganxen al nivell corresponent de la Diana, fins que al final queda una foto global dels aprenentatges que s'han viscut i del procés.

Sobretot hem celebrat el procés viscut i la feina feta. Enhorabona!

Estructura de la sessió:

- Activitat 1: I ara què? La continuïtat de l'AIE més enllà dels Altaveus d'Infants a les escoles (15 min)

Recordem que pròximament iniciarà el procés l'Altaveu d'Infants de la Ciutat, parlem sobre el seu propòsit i motivem els infants a poder-s'hi apuntar.

- Activitat 2: Valoració general de l'AIE i dels diàlegs, dinàmica de la Diana (20 min)

Proposem una dinàmica en què, a través d'una diana projectada a la pissarra, anirem observant els aprenentatges que s'han donat en les diferents parts del projecte, i els compromisos que han pres les diferents persones que han participat en els diàlegs.

- Activitat 3: Tancament (15min)

Generem un espai de tancament que, amb un caràcter lúdic, serveixi per celebrar el procés i tot el que han aconseguit durant el projecte.

5. Bibliografia

- Ajuntament de Barcelona. (2018). Impulsem la participació dels infants en els serveis i projectes municipals: document marc. *Departament de Promoció de la Infància*.
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/impulsem-participacio-infants-serveis-projectes-municipals.pdf>
- Ajuntament de Barcelona. (2022). Recull d'experiències de participació infantil a la ciutat de Barcelona. *Departament de Promoció de la Infància*.
<https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/resultats-construccio-desenvolupament-la-innovacio-processos-participacio-infantil-adolescent.pdf>
- Ajuntament de Barcelona. (2024). *Parlen els nens i nenes: el benestar de la infància a Barcelona*.
<https://ajuntament.barcelona.cat/infancia/ca/canal/parlen-els-nens-i-nenes-el-benestar-de-la-infancia-barcelona>
- Associació Internacional de Ciutats Educadores. (s.d.). Lista de comprobación sobre procesos participativos con la infancia y la adolescencia. *XVI Encuentro de la red estatal de ciudades educadoras*. No publicat.
- Colomer, J. (2024, maig 9). Consells Locals d'Infants i Adolescents, més enllà d'un mandat legal. *El Diari de l'Educació*. <https://diarieducacio.cat/educaciolocal/2024/05/09/consells-locales-dinfants-i-adolescents-mes-enlla-dun-mandat-legal/>
- Corominas, M. (2024). PISA: Què demanen els infants a l'escola? *Revista Perspectiva*.
<https://www.rosasensat.org/revista/perspectiva-423-els-drets-dels-infants/pisa-que-demanen-els-infants-a-lescola/>
- Cortés, E., & Pineda, L. (s.d.). Altavoz de Niños y Niñas de Barcelona: una experiencia dentro del programa "Hablan los niños y niñas: el bienestar de la infancia en Barcelona". En *Infancia participativa. Ciudadanía infantil en acción*. Octaedro. En procés de publicació.
- Generalitat de Catalunya. (2022). Currículum 175/2022. *Departament d'Educació*.
<https://xtec.gencat.cat/ca/curriculum/primaria/curriculum-175-2022/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2019). Presentació general del Parlen els nens i nenes (1a edició). *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)*.
<https://institutinfancia.cat/mediateca/presentacio-general-del-projecte-parlen-els-nens-i-nenes/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2022a). Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona 2021: Fitxa tècnica final. *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)*.
<https://institutinfancia.cat/mediateca/fitxa-tecnica-epsib-2021/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2022b). Primeres dades de l'Enquesta de Benestar Subjectiu de la Infància a Barcelona 2021. *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (Ajuntament de Barcelona)*.
<https://institutinfancia.cat/mediateca/informe-de-primeres-dades-de-epsib-2021/>

- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2023a). Agenda dels infants (2a edició). *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/mediateca/agenda-dels-infants-2a-edicio/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2023b). Informe de recerca per a l'elaboració de l'Agenda dels Infants (2a edició). *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/mediateca/informe-recerca-agenda-2ed/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2024a). Altaveus d'Infants a les Escoles: construint espais de diàleg dels infants amb la seva comunitat educativa per millorar el benestar dels nens i nenes, Informe de recerca. *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/mediateca/altaveus-dinfants-a-les-escoles-informe-de-recerca/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2024b). Marc teòric de referència sobre la participació de la infància de l'Institut Infància i Adolescència de Barcelona. *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/mediateca/marc-teoric-participacio-infancia/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2024c). Parlen els nens i nenes (2a edició). *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/projectes/parlen-els-nens-i-nenes-2021-2025/>
- Institut Infància i Adolescència de Barcelona. (2024d). Com generem coneixement i fem recerca amb participació ètica amb infants *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli*. https://institutinfancia.cat/wp-content/uploads/2024/07/20240722_recerca_etica_infancia.pdf
- Ortegón Delgadillo, R., Poyatos Casas, P., & Marín Rodríguez, M. (2019). L'educació emocional als agents comunitaris de castell-platja d'aro, un factor clau en la transformació de l'acompanyament a la infància i l'adolescència. *XV Jornades Educació Emocional, La Formació Del Educador/a En Educació Emocional*, 1–13. <https://pdabullying.com/ca/resource/article-educacio-emocional-agentes-comunitaris-castell-platja-daro-factor-clau-transformacio-acompanyament-infancia-i-adolescencia>
- Ortegón R i Egea A (2019). L'escola com a espai de salut i benestar. *Perspectiva Escolar*, 404, 11-14 <https://pdabullying.com/ca/resource/revista-perspectiva-escolar-n%C2%BA-404-rosa-sensat-lescola-com-a-espai-de-salut-i-benestar-un-abordatge-integral-en-la-prevencio-de-lassetjament-escolar>
- Ortegón R.A; Porrini, C y Julià, O (2015). Inclusión de la educación emocional dentro del proyecto de centro, una intervención integral. En: *XI Jornadas de educación emocional y familia*. Universidad de Barcelona. <https://salutieducacioemocional.com/biblioteca-es/articulo-inclusion-educacion-emocional-dentro-proyecto-centro/>
- Ortegón, RA (2016). Desarrollo de la metodología VRT en educación para la salud y educación emocional: Una investigación-acción participativa, tejiendo puentes hacia un modelo salutogénico. Universitat Autònoma de Barcelona. <https://salutieducacioemocional.com/biblioteca-es/estudio-investigacion-sobre-metodologia-vrt/>

- Ortegón R.A; Porrini, C y Julià, O (2013). Desarrollo de habilidades y crecimiento personal, equilibrio y salud. Metodología VRT como herramienta generadora de competencia. <https://www.dropbox.com/s/by4f9s27icjpegl/Desarrollo%20habilidades%20y%20crecimiento%20personal%2C%20equilibrio%20y%20salud.pdf?dl=0>
- Ortegón, R.A (2016). Prevenció de riscos o promoció del benestar. *Revista Estris: Assetjament* (210) 12-13. <https://pdabullying.com/es/resource/assetjament-revista-estris-210>
- Ortegón R, Egea, A (2019). La escuela como espacio de salud y bienestar: un abordaje integral en la prevención del acoso escolar. Dentro de: Acoso Escolar. *Revista Perspectiva Escolar*, 404. <https://pdabullying.com/es/resource/revista-perspectiva-escolar-n%C2%BA-404-rosa-sensat-la-escuela-como-espacio-de-salud-y-bienestar-un-abordaje-integral-en-la-prevencion-del-acoso-escolar>
- Porrini, C., y Julià O. (2013). V-R-T: Una metodologia d'Educació Emocional i en Valors. Experiència educativa a Ensenyament i Formació de Formadors. *VIII Jornades d'Educació Emocional*. Barcelona: Universitat de Barcelona. <https://salutieducacioemocional.com/ca/biblioteca/vrt-metodologia-educacio-emocional-i-en-valors/>
- Presas, C. (2024). Estratègies per incorporar l'opinió dels infants en l'àmbit municipal: Avaluació del programa «Parlen els nens i nenes». *Treball final del postgrau en «Participació ciutadana, deliberació democràtica i tecnologies digitals» (2ª edició, Col·legi de Professionals de la Ciència Política i de la Sociologia de Catalunya)*. No publicat.
- Presas, C., Santaolalla, A., & Torrella, L. (2024). El paper de les persones adultes per a l'èxit dels programes de participació infantil: l'experiència dels Altaveus d'Infants a les Escoles de Barcelona. *Institut Infància i Adolescència de Barcelona - Institut Metròpoli (Ajuntament de Barcelona)*. <https://institutinfancia.cat/blog/el-paper-de-les-persones-adultes-per-a-lexit-dels-programes-de-participacio-infantil-lexperiencia-dels-altaveus-dinfants-a-les-escoles-de-barcelona/>

institut
infància i
adolescència

*Fem avançar els drets
generant coneixement
per millorar polítiques locals*

benestarinfancia@institutinfancia.cat

[@InstInfancia](https://www.instagram.com/InstInfancia)
